

به نام هستی بخش مهربان و بخشنده

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان

طرح دوره درس ارتقاء سلامت اجتماع محور

درس ارتقاء سلامت اجتماع محور (دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت)

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: (۱,۵ واحد نظری- ۰,۵ واحد عملی) مدرس: دکتر فیروزه مصطفوی
گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- دانشکده بهداشت- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان f.mostafavi2020@gmail.com

هدف کلی: آشنایی با رویکردهای نظری و عملی جامعه شناختی و استفاده و بکارگیری آنها در طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات ارتقای سلامت اجتماع محور شامل:

۱- آشنایی با مفاهیم و روشهای مداخلات اجتماع محور

۲- آشنایی با عوامل موثر بر موفقیت مداخلات اجتماع محور

۳- ایجاد مهارت در طراحی موثر و موفق مداخلات اجتماع محور

شرح درس: از آنجا که کلیه دانش آموختگان رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت جهت ارائه خدمات مرتبط با تخصص خود در ارتباط با سیستم ارائه خدمات کشور و جامعه قرار می گیرند، لازم است آشنایی کامل با مفاهیم و روشهای مداخلات اجتماع محور داشته باشند و مسائلی که بر شکست و موفقیت این مداخلات موثر هستند را بشناسند. در این درس فراگیران ضمن آشنایی با کاربرد رویکردهای جامعه شناختی در تحلیل مسایل سلامت، با مفاهیم و روش های مداخلات اجتماع محور در ارتقاء سلامت و عوامل موثر بر موفقیت یا شکست آنها آشنا می شوند و مهارت های علمی و عملی لازم برای طراحی، اجرا و ارزشیابی این مداخلات را کسب مینمایند.

به منظور دستیابی به هدف فوق مسائل زیر در این درس در بخش نظری مورد بررسی قرار می گیرد و در پایان دوره دانشجویان باید قادر باشند:

- جامعه و اجتماع را تعریف کرده و مفهوم اجتماع در ارتقاء سلامت را شرح دهد.
- مولفه های اجتماعی تعیین کننده سلامت را شرح دهد
- نگرش سیستمی به فرهنگ و فرهنگ سلامت و شاخص های آن را توضیح دهد

- فرهنگ ، فرهنگ سلامت، مدل‌های فرهنگی سلامت محور و نقش آنها در ارتقای سلامت جامعه و چگونگی بکارگیری آنها در مداخلات اجتماع محور و فرآیند فرهنگ سازی را شرح داده و بتواند در طراحی و اجرای برنامه ها آنها را بکار گیرد.
- رویکرد اجتماع محور در ارتقای سلامت را تشریح کرده ، تعاریف، ضرورت و اهمیت ارتقاء سلامت اجتماع محور را بیان کند
- اهداف و ویژگی های مداخلات اجتماع محور را شرح دهد
- منابع و شرایط لازم جهت مداخلات ارتقاء سلامت اجتماع محور را توضیح دهد
- عوامل موثر بر موفقیت و پایداری مداخلات ارتقاء سلامت اجتماع محور را توضیح دهد
- مراحل مختلف برنامه ریزی در برنامه های ارتقاء سلامت اجتماع محور را شرح دهد
- روشهای ارتقاء سلامت اجتماع محور را درک نموده و موارد بکارگیری آنها را توضیح داده و مقایسه کند
- ارزشیابی در مداخلات اجتماع محور
- اجتماعات سالم و ویژگی ها و برنامه های مرتبط را در سطح جهانی و کشور مورد ارزیابی قرار دهد.

به منظور دستیابی به اهداف عملی مطالب زیر در بخش عملی اجرا خواهد شد:

- دانشجویان موظفند با انتخاب یک موضوع به تحلیل علتی آن پرداخته و یک برنامه مداخلاتی ارتقای سلامت اجتماع محور مبتنی بر عوامل طراحی و ارائه نمایند.

روش تدریس :

این درس به صورت دانشجو محوری و یادگیری فعال تنظیم شده است. لذا کلیه دانشجویان بر اساس سرفصل درس فرصت دارند که مباحث مختلف در زمینه ارتقاء سلامت اجتماع محور را انتخاب و با جمع آوری اطلاعات از منابع مختلف و همچنین تجارب خود اطلاعات جمع آوری شده را با همکلاسان به اشتراک گذاشته و در مورد آن بحث کنند. به منظور ایجاد فرصت مناسب و کافی در این زمینه علاوه بر مباحث کلی که در زمینه مسئله اجتماع محوری در ارتقاء سلامت به بحث گذاشته می شود، مباحث در زمینه فرهنگ و ارتقاء سلامت با تاکید بیشتر مورد توجه است.

آموزش در این درس با استفاده از ترکیبی از روشهای آموزشی و با هدف گفتگو و بحث و تبادل نظر پیرامون موضوعات مطرح شده بر اساس روش های سخنرانی ، بحث گروهی، کنفرانسهای دانشجویی، بحث و پرسش و پاسخ و با استفاده از رسانه های مناسب صورت خواهد گرفت. در طول ترم هیچگونه محدودیتی در مورد تعامل استاد و دانشجو مطرح نیست و شما دانشجویان عزیز می توانید از طریق گروه تعریف شده در واتساپ در هر زمانی که مورد نیاز بود تماس گرفته و در جهت دستیابی به اهداف درس بحث و تبادل نظر نمایید.

وظایف فراگیران:

یادگیری و یاددهی مسئولیت مشترک استاد و دانشجوست . منابع اصلی و موضوع درس جلسات آموزشی در اختیار دانشجویان قرار می گیرد و دانشجویان موظف هستند در هر جلسه ضمن مراجعه به منابع معرفی شده مطالعه کافی در مورد هر مبحث داشته باشند و به توضیح و تفسیر مطالب در هر جلسه درسی بپردازند و در صورتی که منابع جدیدی را می شناسند به سایر فراگیران معرفی نمایند. محیط آموزشی در هر جلسه بگونه ای است که در نتیجه مطالعه و شرکت فعال در بحث و گفتگو عمق یادگیری دانشجویان بیشتر شده و به دلیل اینکه موظف هستند نتایج مطالعات خود را در هر جلسه با استفاده از روشهای آموزشی مناسب در کلاس ارائه نمایند توانمندی

تدریس نیز در آنها ارتقا می یابد. در هر جلسه یکی از دانشجویان به عنوان تسهیل گر انتخاب شده تا فرآیند آموزش را در کلاس درس تسهیل نماید. استاد درس به عنوان تسهیل گر ارشد کلاس را هدایت نموده و در پایان جلسه مباحث را جمع بندی می نماید.

قوانین و مقررات کلاس:

نحوه تعامل دانشجویان بسیار مورد توجه است. دانشجویان موظف هستند براساس برنامه هفتگی تعیین شده نسبت به شرکت در کلاس و بحث و گفتگو اقدام نمایند. پاسخ دهی به تکالیف در زمان تعیین شده لازم الاجراست و عدم تبعیت از این فرایند منجر به کسر نمره ارزشیابی نهایی خواهد شد. کسر نمره غیبت نیز بر اساس مقررات آموزشی اعمال خواهد شد و چنانچه هر زمان به دلایل موجه دانشجوی قادر به شرکت در کلاس نباشد لازم است کسب اجازه در این مورد را مورد توجه قرار دهد.

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

مجموع نمرات براساس فعالیتها به شرح زیر نمره دهی خواهد شد:

نمره از ۲۰	فعالیت	ردیف
۷	ارائه مباحث محوله و ایفای نقش تسهیل گری	۱
۵	بخش عملی	۲
۸	امتحان پایان ترم	۳

منابع:

- 1- **COMMUNITY-BASED HEALTH INTERVENTIONS Principles and Applications- SALLY GUTTMACHER • PATRICIA J. KELLY • YUMARY RUIZ-JANECKO**
- 2- **A Conceptual Framework For Action on the Social Determinants of Health: Social Determinants of Health Discussion: World Health Organization Geneva 2010**
- 3- **Community based interventions: philosophy and actions: Springer , last edition**
- 4- **Emerging theories in health promotion practice and researches: strategies for improving public health , last edition,**
- 5- **McKenzie J, Pinger R, Kotecki J. An introduction to community health. Jones & Bartlett Publishers; 2011 Mar 4. 2.**
- 6- **Naidoo J, Wills J. Foundations for Health Promotion-E-Book. Elsevier Health Sciences; 2016 Feb 19. 3.**
- 7- **Kerr J. Community health promotion: challenges for practice. Baillière Tindall; 2000 Jun 2. 4.**
- 8- **Laverack G. Health promotion practice: power and empowerment. Sage; 2004 Feb 17. 5.**
- 9- **Bracht NF. Health promotion at the community level: new advances. Sage Publications; 1998 Dec**
- 10- **Related Web based references and articles**

جلسه	عنوان جلسه	مدرس و تسهیل گر ارشد	ارائه دهنده و تسهیل گر جلسات
۱	جامعه و اجتماع و مفهوم اجتماع در ارتقاء سلامت	دکتر مصطفوی	استاد درس
۲	مولفه های اجتماعی تعیین کننده سلامت	دکتر مصطفوی	استاد درس
۳	رویکرد اجتماع محور در ارتقای سلامت، تعاریف، ضرورت و اهمیت ارتقاء سلامت اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۴	اهداف و ویژگی های مداخلات اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۵	نگرش سیستمی به فرهنگ و فرهنگ سلامت و شاخص های آن	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۶	فرهنگ سلامت، مدل های فرهنگی سلامت محور و نقش آنها در ارتقای سلامت جامعه و چگونگی بکارگیری آنها در مداخلات اجتماع محور و فرآیند فرهنگ سازی	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۷	فرهنگ سلامت، مدل های فرهنگی سلامت محور و نقش آنها در ارتقای سلامت جامعه و چگونگی بکارگیری آنها در مداخلات اجتماع محور و فرآیند فرهنگ سازی	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۸	برنامه ریزی در برنامه های ارتقاء سلامت اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۹	برنامه ریزی در برنامه های ارتقاء سلامت اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۱۰	روش های ارتقاء سلامت اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۱۱	روش های ارتقاء سلامت اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۱۲	روش های ارتقاء سلامت اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۱۳	عوامل موثر بر موفقیت و پایداری مداخلات ارتقاء سلامت اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۱۴	ارزشیابی در مداخلات اجتماع محور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۱۵	اجتماعات سالم و ویژگی ها و برنامه های مرتبط را در سطح جهانی و کشور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)
۱۶	اجتماعات سالم و ویژگی ها و برنامه های مرتبط را در سطح جهانی و کشور	دکتر مصطفوی	دانشجویان (در هر جلسه تسهیل کننده اصلی برای جلسات بعدی مشخص می شود)